

Definició i interpretació de l'obra d'art

Materials d'Història de l'Art per a 2n Curs de
Batxillerat

Ernest Alcoba

Salvaguarda legal

Aquests materials, tenen una finalitat purament educativa. Per això, les imatges han estat reproduïdes amb un objectiu didàctic i divulgatiu. La reproducció d'imatges obtingudes d'Internet o de la bibliografia s'acull a l'article 32 del Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril (BOE número 97, de 22 d'abril), que diu:

“És lícita la inclusió en una obra pròpia de fragments d'altres obres alienes de naturalesa escrita, sonora o audiovisual, així com la d'obres aïllades de caràcter plàstic, fotogràfic figuratiu o analog, sempre que es tractin d'obres ja divulgades i la seva inclusió es realitzi a títol de cita o per a la seva anàlisi, comentari o judici crític. Aquesta utilització només podrà realitzar-se amb fins docents o de recerca, en la mesura justificada pel fi d'aquesta incorporació i indicant la font i el nom de l'autor de l'obra utilitzada.”

No obstant, volem que aquesta nota serveixi de sol·licitud d'autorització dels propietaris del copyright, si s'escau. Si per qualsevol motiu algun/a propietari/a no desitja que la seva imatge sigui reproduïda, en el moment que ens ho notifiqui la substituïrem

Aquesta obra està subjecte a la llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 No adaptada Creative Commons. Per veure una còpia de la llicència, visiteu <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>.

 creative commons

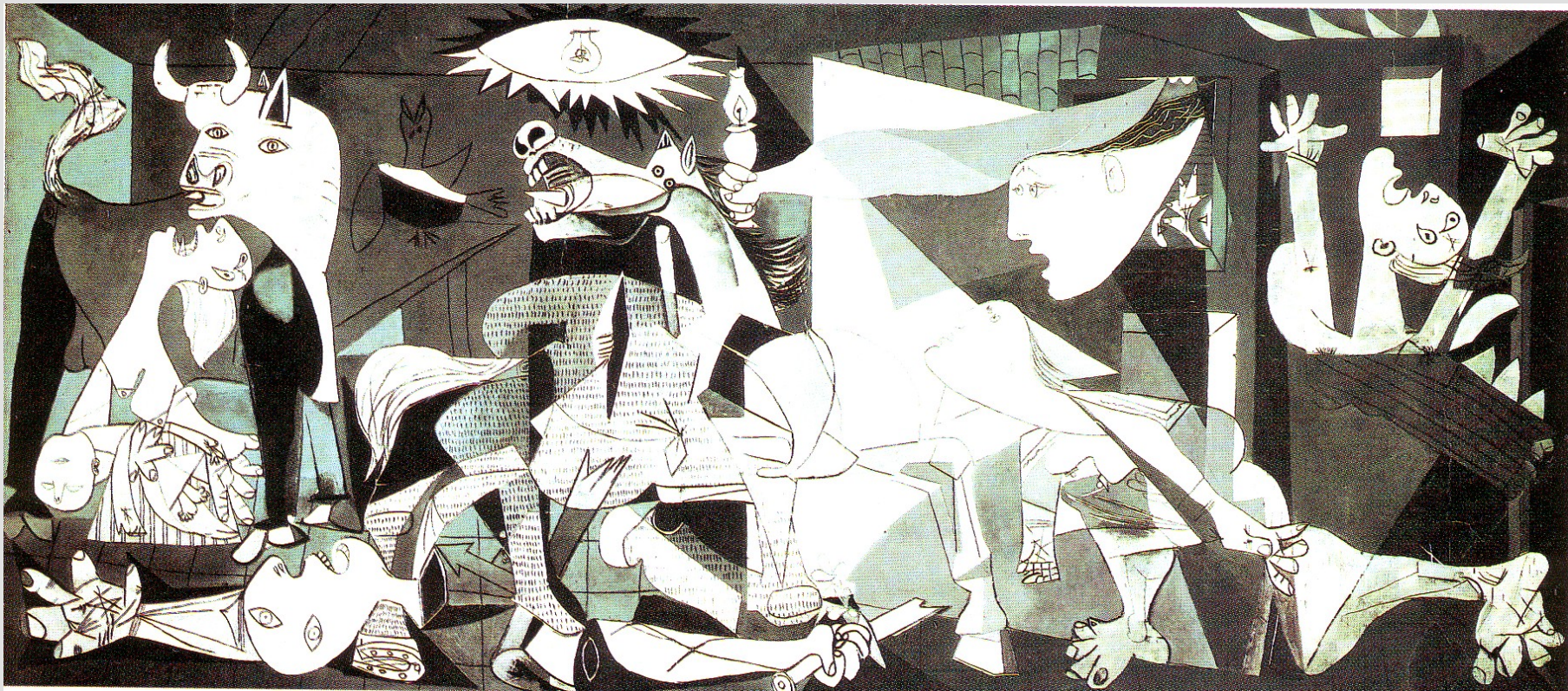
- 1. Proposeu una definició d'art amb les vostres paraules. Creieu que aquesta definició val per una pintura prehistòrica, una tomba egípcia, una mesquita i una pintura de Dalí?**
- 2. Per què l'art ha existit al llarg de tota la història?**
- 3. Esmenteu alguna obra que us sembli “obra mestra” i alguna altra que no. Quin és el motiu de la vostra diferent valoració? Coincideix amb el seu reconeixement social?**
- 4. Podríeu dir el nom d'algun artista? Què diferencia la seva tasca de la d'uns altres oficis manuals?**

1. Què fa que aquesta sigui una “obra d’art”?

Marcel Duchamp, *Fontaine*. 1917 (fotografia d' Alfred Stieglitz)

2. Què fa que aquesta sigui una “obra mestra”?

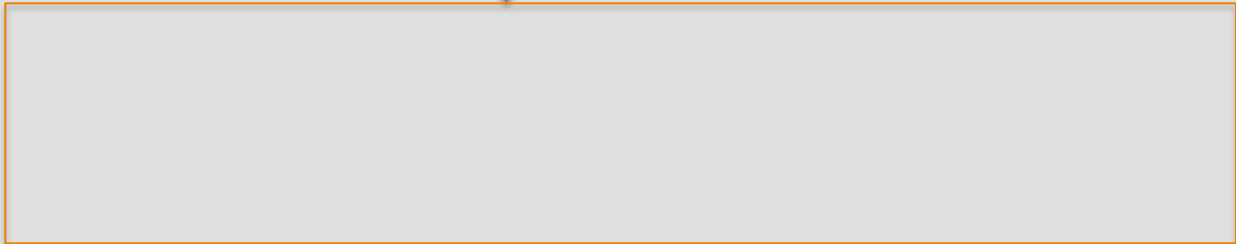
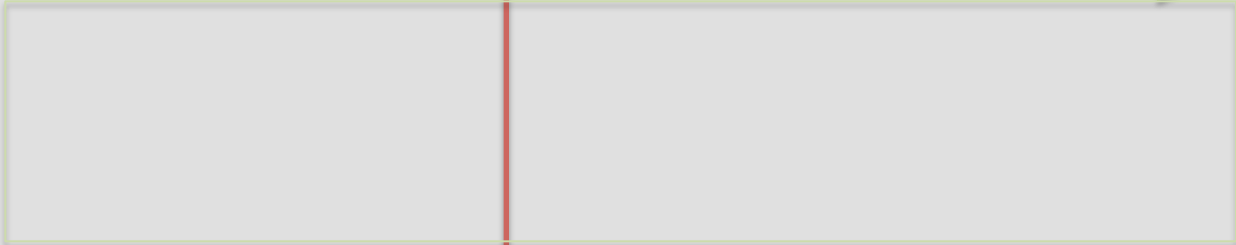

Pablo Picasso, *Guernica*. 1937 (Museu Nacional d'Art Reina Sofia)

Feu una breu recerca a Internet que exemplifiqui els tres pols que caracteritzen el *Gernika* com a obra mestra, a partir de la següents cites. Esforça't en la síntesi.

*“L’existència de l’obra mestra està condicionada per tres pols: l’autoritat que li confereix un **consens sociocultural**, l’**impacte** de la pròpia obra i la **sensibilitat** de l’espectador”*

Waschek, M. 2002. “La obra maestra: un hecho cultural”, en: Danto, A. et al. 2002. *¿Qué es una obra maestra*, p. 118

“...una tela que podem qualificar de rèquiem, de pintura de la Passió. El seu quadre s’inscriu llavors en la tradició de les grans representacions d’un patiment secularitzat, que van des del Tres de Maig de Goya a Dix i Grosz, passant per Gericault i Delacroix”

Spies, W. 2002. “La carrera de una obra maestra: *Guernica*”, en: Danto, A. et al. 2002. *¿Qué es una obra maestra*, Barcelona: Crítica, p. 118

“Crec que un home passa la seva vida sencera pintant el mateix quadre o modelant la mateixa escultura. Deixar de fer-ho és una decisió d’índole moral. Estàs posseït per la teva activitat fins a trobar-te captiu d’ella? Fins quin punt ets pressa de la seva vibració interna? I fins on arriba el teu desig de descobrir-la? La decisió es pren sempre quan l’obra porta quelcom en sí que tu vols”

Barnett Newman

<http://catalogo.artium.org/dossieres/4/la-obra-maestra-desconocida/textos-del-catalogo/arthur-c-danto>

“Crec, pel contrari, que el concepte d’obra mestra és l’únic que segueix unint les arts visuals amb la seva tradició, mentre tota la resta s’ha vist revolucionada, esborrada o transformada”

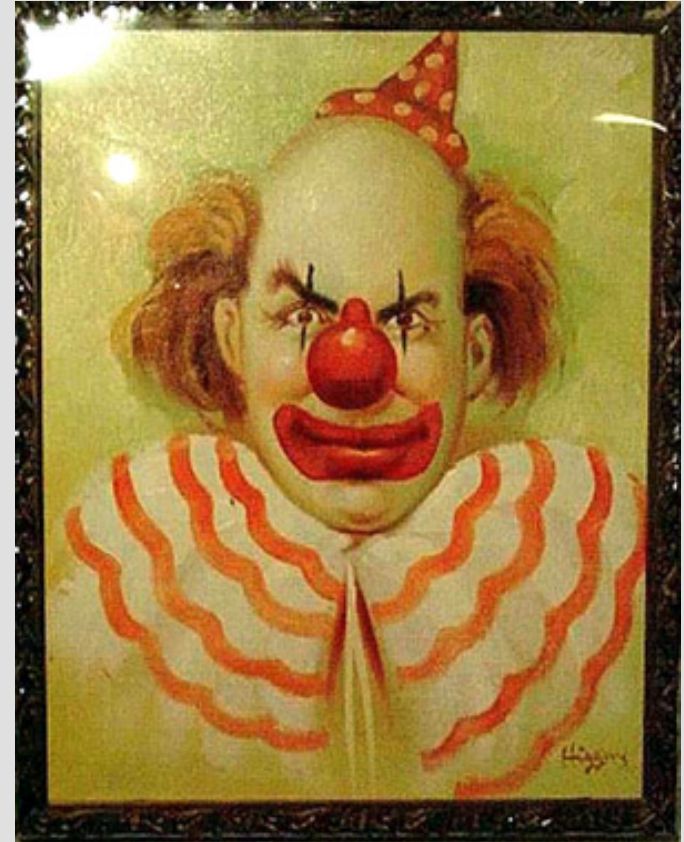
“No hi ha obra mestra sense transcendència”

Danto, A.C. 2002. “La idea de obra maestra en el arte contemporáneo”, a: *¿Qué es una obra maestra?*, Barcelona: Crítica, pp. 135 i 143

3. Què fa que aquestes obres siguin considerada “mal art”? Què és el gust artístic?

Anònim, Lucy In the Field With Flowers.
s/d (Museum of Bad Art)

Higgins, *Jerez the Clown*. s/d.
(Museum of Bad Art)

Consulteu el lloc web del **Museum of Bad Art**, inaugurat el 1994 a Massachussets <http://www.museumofbadart.org/>

4. Debat sobre els conceptes artista i artesà. Quin concepte creieu que amaga més reflexió? Un objecte artesà té menys valor?

Escultura africana

Joan Miró, *Dona i ocell*.
1969 (Fundació Joan
Miró)

R.Trockel, *Sense titol*.
1985-88, Teixit de llana

5. DEFINICIÓ DE L'ART (1. Humanitat)

Rene Huygue:

“L’art i l’Home són indisociables. No hi ha art sense home, però potser tampoc home sense art”

Huygue, R (1965) *El arte y el hombre*, Barcelona: Planeta

Mans en negatiu (Cova de *El Castillo*, Puente Viesgo, Santander.
ca. 36.000 – 10.000 aC
<http://cuevas.culturadecantabria.com/castillo.asp>

DEFINICIÓ DE L'ART (2. *Expressió vital*)

Herbert Read:

"...(L'art) A través de la paraula, el gest, la forma, expressa el material i l'immaterial".

Barceló, M. "La mère de Sominé". 2000.
Tècnica mixta sobre tela. 74 x 64 cm.

*"L'art no és un reflex de la vida, sinó **una forma de vida (...)**. Penso en una pintura que succeeixi amb la mateixa elegància cruel que la natura, sense jerarquies ni explicacions. Podríem dir, com els nostres majors, que s'aprèn a pintar observant la natura. Tal vegada per això, de gran vaig haver d'anar a pintar fins a Gaba, a la vora del riu Níger, a temperatures extremes, no només per a escapar a l'obscena vacuïtat occidental, també per a reprendre contacte amb la terra.*

*La tècnica progressa possiblement, i l'esport tal vegada, i la ciència... la història de l'art progressa només si creiem el que posen els llibres d'història de l'art. Però les obres d'art són alienes a tota idea de progrés. Són fruits de l'esperit. D'Altamira a l'antiga Xina, a la nostra enfeïnada i temorosa Europa, a través dels segles i a través dels conflictes, es mostren com a productes d'un afany de transcendència. **Van més enllà de les misèries i ens concerneixen personalment ara i sempre**"*

Miquel Barceló, fragment final del discurs que pronuncià el 23 d'octubre de 2003 amb motiu de la recepció del *Premio Príncipe de Asturias*

Veieu també: www.miquelbarcelo.com

Dufresne: **DEFINICIÓ DE L'ART (3. Convenció)**

(L'Art és...) “tot allò que és reconegut com a tal”

Art (ārt), *sb.* ME. [a. OF. :—L. *artem*, prob. f. *ar-* to fit. The OF. *ars*, nom. (sing. and pl.), was also used.] L. Skill. Sing. *art*; no pl. 1. *gen.* Skill as the result of knowledge and practice. 2. Human skill (opp. to *nature*) ME. 3. The learning of the schools; see II. 1. †a. *spec.* The *trivium*, or any of its subjects —1573. b. *gen.* Learning, science (*arch.*) 1588. †4. *spec.* Technical or professional skill —1677. 5. The application of skill to subjects of taste, as poetry, music, etc.; *esp.* in mod. use: Perfection of workmanship or execution as an object in itself 1620. 6. Skill applied to the arts of imitation and design, *Painting, Architecture*, etc.; the cultivation of these in its principles, practice, and results. (The most usual mod. sense of *art* when used simply.) 1668.

Joseph Kosuth, *Titled (art as idea
as idea)*. 1968

DEFINICIÓ DE L'ART (4. *Obra oberta, divergència d'interpretacions*)

1. Llegiu els següents paràgrafs d'Eco. Definiu què és l'obra “oberta” en contraposició a l'obra “definida”.
2. Creieu que podem interpretar de forma “oberta” una obra del passat?

“...en les antigues concepcions de l'art es posava implícitament l'accent en el pol de la “definitud” de l'obra (...)

El desenvolupament de la sensibilitat contemporània ha anat, en canvi, accentuant de mica en mica l'aspiració a un tipus d'obra d'art que, cada cop més conscient de la possibilitat de diverses “lectures” es planteja com a estímul per a una lliure interpretació (...)

El fet particular (...) consisteix en l'aparició, aquests darrers anys, i en sectors diferents d'obres la “indeterminació” de les quals, l'apertura de les quals, pot aprofitar el lector sota un aspecte productiu”

Eco, U.2002. *La definición del arte*, Barcelona: Destino, pp. 162 i 165 (basat en una conferència publicada el 1961)

DEFINICIÓ DE L'ART (5. *Diferències entre interpretació i ús d'una obra. Els límits de l'obra oberta*)

Interpretar una obra no és usar-la...

“... Vaig insistir en la distinció entre interpretació i ús d'un text i vaig dir que la de Derrida era una interpretació, mentre que la de Marie Bonaparte, que utilitzava el text per treure'n inferències sobre la vida privada de Poe (...) era simple ús”

Eco, U. (1991) *Els límits de la interpretació*, Barcelona: Destino, p. 54

“Algunes d'aquestes interpretacions voldrien convertir el Guernica en un quadre religiós (...). Aquest tipus de lectura resulta tant més errònia quant que Picasso ataca la deformació rosegaaltars i feixista de la religió de la que Franco es va fer culpable”

Spies, W. La carrera de una obra maestra: “Guernica”, en: Danto, A. et al. 2002. ¿Qué es una obra maestra”, p.

“Puc certament utilitzar el text de Wordsworth per a una paròdia, per mostrar de quina manera un text pot ser llegit fent referència a diversos marcs culturals (...) ¿Què passa si em trobo el text de Wordsworth dins d’una ampolla (...). Miraré, després d’haver trobat la paraula “gay”(), si el curs del text que ve a continuació autoritza una interpretació sexual”*

Eco, U. (1991) *Els límits de la interpretació*, Barcelona: Destino, p. 164

(*) Es refereix al vers de Wordsworth “A poet could not but be gay” dins del poema *I wander lonely as a cloud*

Feu el mateix joc que Umberto Eco i doneu diferents usos a la següent obra. Per exemple...

- Un grup imaginareu que Duchamp era gai i “usareu” la següent obra per demostrar-ho.
- Un altre grup farà el mateix imaginant que era budista.
- Un tercer grup usará l’obra com a reflex d’una vida obsessionada per una hipocondria i mania extrema per la neteja.
- Així successivament

El professorat acabarà interpretant l’obra dins el concepte d’avantguarda, dadaisme, “Ready Made” i una mínima biografia de Marcel Duchamp

Si us sembla difícil iniciar aquest exercici, adreceu-vos al web del Musée National d’Art Moderne, <http://www.centrepompidou.fr/education/ressources/ENS-Duchamp/ENS-duchamp.htm> i a un capítol on es practica aquest joc amb ironia: <http://isonomia.uji.es/mujeres5/pdf/iso4c.pdf> , p. 27-28